

Vse, kar morate vedeti o privolitvi za obdelavo osebnih podatkov

Dosedanje prakse bodo postavljene na glavo. Kako boste tržili po 25. maju 2018?

Marko Djinović, pooblaščenec za varstvo osebnih podatkov in skladnost poslovanja GZS

Za veljavno privolitev morajo biti hkrati izpolnjeni vsi pogoji, ki jih določa GDPR.

Splošna uredba o varstvu podatkov – GDPR, ki se 25. maja 2018 prične neposredno uporabljati v vseh državah članicah EU, postavlja na glavo dosedanje prakse, ki smo jih vajeni v marketingu in prodaji. V gospodarstvu so brez dvoma najbolj pereča tema bistveno strožji pogoji za veljavnost privolitve za obdelavo osebnih podatkov, ki jih zahteva GDPR. Vsi imamo v CRM, MailChimu, različnih spletnih aplikacijah in registrih številne zbirke osebnih podatkov, ki smo jih ustvarili v preteklem poslovanju. Veliko nas je članov različnih klubov zvestobe ali pa sodelujemo v nagradnih igrah ... Te dni si zato mnogi zastavljajo naslednja vprašanja: Potrebujemo privolitve za obdelavo osebnih podatkov uporabnikov naših storitev? So obstoječe privolitve, ki jih že imamo veljavne ali potrebujemo nove? Na kaj vse moramo biti pozorni pri pridobivanju privolitve?

Večina zdajšnjih privolitvev ne ustreza strožjim pogojem

Začnimo po vrsti. Za zakonito obdelavo osebnih podatkov vselej potrebujemo veljavni pravni temelj. V posameznih primerih je obdelava osebnih podatkov utemeljena v samem zakonu, ki ureja določeno področje (npr. na področju zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja). V drugih primerih obdelava osebnih podatkov lahko temelji na pogodbi in je potrebna za izvajanje pogodbenih pravic in obveznosti strank (npr. pogodbe o zaposlitvi, kreditne pogodbe). V pretežnem delu komercialnih aktivnosti podjetij pa obdelava osebnih podatkov temelji na privolitvi posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki. In prav privolitve podjetjem povzročajo največ preglavic. Nekateri privolitev sploh nimajo. Večina privolitvev, s katerimi podjetja razpolagajo, pa ne ustrezajo strožjim pogojem, ki jih predpisuje GDPR. To pomeni, da boste morali privolitve, ki ne ustrezajo GDPR, na novo pridobiti, če boste želeli osebne podatke obdelovati tudi po 25. maju 2018.

Ustno privolitev po telefonu bo v primeru nadzora težko dokazati.

GDPR določa, da je privolitev prostovoljna, specifična, informirana in nedvoumna izjava volje posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, s katero izrazi soglasje za obdelavo osebnih podatkov v zvezi z njim. Za veljavno privolitev morajo biti hkrati izpolnjeni vsi navedeni pogoji, ki jih določa GDPR. Ti so mnogo strožji od tistih, ki smo jih vajeni iz do sedaj veljavne zakonodaje. Ker se glede razlage posameznih pogojev in pojmov v zvezi s privolitvijo postavljajo številna vprašanja, je EU izdala posebne smernice Delovne skupine 29 o privolitvi po Uredbi 2016/679 z dne 28. novembra 2017.

Ko je privolitev treba dokazati ...

Glede oblike, v kateri je privolitev dana, je GDPR načeloma fleksibilen, vendar opozarjamo, da je dokazno breme na upravljavcu. Z drugimi besedami to pomeni, da mora biti upravljavec zmožen dokazati, da je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, privolil v dejanje obdelave. Privolitev je tako lahko dana s pisno (tudi z elektronskimi sredstvi) ali z ustno izjavo. Ni odveč opomba, da bo npr. ustno privolitev po telefonu, v primeru nadzora težko dokazati.

Foto: Depositphotos

Dejanje privolitve tako v praksi najpogosteje vključuje označitev okenca ob obisku spletne strani, izbiro tehničnih nastavitev za storitve informacijske družbe ali katero koli drugo izjavo ali ravnanje, ki jasno kaže na to, da posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, sprejema predlagano obdelavo svojih osebnih podatkov.

Ko je privolitev dana aktivno ...

Po GDPR je privolitev za obdelavo osebnih podatkov jasno pritrtilno ravnanje. Molk ali nedejavnost se zato v nobenem primeru ne moreta šteti za privolitev.

Ne pozabite: po GDPR mora biti privolitev posameznika pridobljena po načelu »opt-in«. To v praksi pomeni, da npr. ni mogoče nekomu na njegov elektronski naslov poslati oglasnega sporočila in mu ponuditi možnost odjave – to bi bilo načelo »opt-out«, ki pa je v nasprotju z GDPR. Če torej želimo tej osebi poslati oglasno sporočilo, moramo predhodno (po sistemu opt-in) pridobiti njegovo privolitev za tovrstno obdelavo osebnih podatkov. To velja tudi, če je elektronski naslov osebe javno dostopen na spletu.

Posebej tudi opozarjamo, da vnaprej izpolnjena (označena) ali prednastavljena okenca v spletnih obrazcih za privolitev niso v skladu z GDPR. Okenca mora uporabnik sam odkljukati in s tem aktivno privoliti v obdelavo osebnih podatkov.

Ko je privolitev dana prostovoljno ...

Prostovoljnost privolitve pomeni, da mora imeti posameznik svobodo izbire. Z drugimi besedami, privolitev ne sme biti posledica prisile ali nesorazmerja moči udeležencev. Prisila se lahko kaže npr. v obliki potencialnih negativnih posledic v primeru, ko posameznik ne da privolitve (npr. delovnopravne posledice; posamezniku ni omogočena možnost, da zavrne privolitev; neprimerno pogojevanje sklenitve pravnega posla s privolitvijo v obdelavo osebnih podatkov ipd.). Če je privolitev dana na podlagi zahteve z elektronskimi sredstvi, mora biti zahteva jasna in natančna, prav tako pa ne sme po nepotrebnem ovirati uporabe storitve, za katero se zagotavlja. Šteje se, da privolitev ni dana prostovoljno, če posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, nima možnosti preklicati privolitve brez škode. Postopek preklica mora biti brezplačen in enako enostaven kot postopek dajanja privolitve.

Privolitev se ne šteje za prostovoljno tudi, če ne dovoljuje ločene privolitve za različna dejanja obdelave osebnih podatkov, čeprav bi taka ločena privolitev bila v posameznem primeru ustrezna (npr. obveščanje o novostih/ponudbi podjetja, profiliranje uporabnikov, posredovanje podatkov drugim podjetjem znotraj skupine ipd.). Natančno definiranje namena obdelave je ključnega pomena, saj na ta način posameznik ve, kaj točno bo podjetje počelo z njegovimi osebnimi podatki in v kaj bo privolil. Kadar je obdelava večnamenska, je treba privolitev dati za vsakega od namenov obdelave. Privolitev mora torej biti »granularna«, kar pomeni »več namenov,

več privolitev«. To pomeni, da posameznika ni moč prisiliti, da sprejme »cel paket« namenov obdelave (univerzalno soglasje za vse namene), temveč mora imeti možnost, da se odloči, kateri nameni obdelave osebnih podatkov so zanj sprejemljivi in kateri ne.

Ko je privolitev informirana ...

Posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, se mora zavedati dejstva, da daje privolitev in v kakšnem obsegu jo daje. Upravitelj mora torej pripraviti izjavo o privolitvi, ki so v razumljivem ter jasnem in preprostem jeziku. Da bi posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, lahko dal informirano privolitev, bi moral poznati vsaj identiteto upravitelja, namene obdelave zbranih osebnih podatkov, kategorije podatkov, ki se zbirajo (npr. ime, priimek, stalno bivališče, telefon, e-mail, delovno mesto ipd.).

Prav tako morajo biti informacije za uporabnike lahko dostopne, kar pomeni, da ne smejo biti skrite denimo med splošne pogoje uporabe/poslovanja. Priporoča se, da so privolitve vsebovane v svojem samostojnem dokumentu, če so del pogodbe, pa ločeno od ostale vsebine pogodbe. [gg](#)

Predizpolnjena okenca v spletnih obrazcih za privolitev niso v skladu z GDPR.

Določeno je dodatno enoletno prehodno obdobje za pridobivanje novih privolitev.

In še pomembna informacija ...

Vlada RS je 5. 4. 2018 potrdila nov Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2), ki v slovensko zakonodajo prenaša pravila in spremembe, ki jih uvaja uredba GDPR. Prehodna določba prvega odstavka 139. člena predloga ZVOP-2 določa:

»Upravitelj in obdelovalci v enem letu od začetka veljavnosti tega zakona izvedejo ustrezne ukrepe prilagoditve z določbami tega zakona glede obdelave privolitev kot pravne podlage za obdelavo osebnih podatkov, ki so bile dane pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov [...]. Če upravljavec in obdelovalec v obdobju iz prejšnjega stavka izvajata ustrezne ukrepe prilagoditve glede obdelave privolitev iz prejšnjega stavka, to preprečuje nastanek kaznivosti za prekršek za obdobje enega leta od začetka veljavnosti tega zakona.«

Predlog ZVOP-2 torej predvideva začasno prilagoditveno obdobje (časovno zamejeno obdobje) za upravljavce in obdelovalce – glede na novosti iz Splošne uredbe in ZVOP-2, kar v primeru, če izvajajo (so vsaj začeli) postopne prilagoditve – to onemogoča začasno nastanek kaznivosti za prekrške po določbah Splošne uredbe ali ZVOP-2, ne omogoča pa nadzorov Informacijskega pooblaščenca. Z vidika spoštovanja pravne in poslovne varnosti je torej določeno dodatno enoletno prehodno obdobje za pridobivanje novih privolitev za obdelavo osebnih podatkov po novem ZVOP-2. Predlog ZVOP-2 ni bil uvrščen na zadnjo sejo Državnega zbora, zato ni pričakovati, da bo sprejet v tem sklicu državnega zbora, temveč šele v novem sklicu po državnozborskih volitvah.